



Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

Eernstige Klaghte

Ober't openbaer **K**rakkeel der hedendaegtsche
H A Y R — D R A G H T E N,
Onlanghs in **N**eerlandt op-gekomen.

E N D E

Christelike **M**ede-**K**laghte/
 ter verlichtingge ende beeteringge ;

Den Eervveerden Classen, der **H O O G H - V V E R D I G E N S Y N O -**
D E N, van Gelderlant, Hollant, &c. Christelik aenbevolen.
Ende ter Christelike dangkbare gedaghtenisse toe-ge-eygent, aen
de Eerb. Godtvrughtige, wel-lieve in den Heere,
M. E. &c.

Gedrukt, naer ordre des Synodi Nationalis, met approbatie des
 E: Classis; Door *Hieronymus Vogellius.*



Ghedrukt t'**E**NCHUYSEN,

Bp Floris Janz. Camerling. Anno 1645. in Julio.

EERNSTIGE KLAGHTE.

IS dan in 't Vaderlandt niet nutters te verreghten,
 Dan dat men gaet een twist aen Menschen Hayren heghen?
 Sulcks dat Geleerde selfs haer moeyen in dit stuk,
 En gheven, 'k weet niet wat, in openbaren druk;
 Alleen om 't Hayr-geswier een yder aen te prijsen,
 Het *oudt-gebruyk*, *cioraet*, end' *voordeel* aen te wijzen;
 Dat 't keetel-oorigh *Gracuw*, diens ooren zyn bedekt,
 Tot uytgelaten drift van dertelheyt verwekt.

In voegén *weerdigh Volk*, diens Ampt is *op te letten*,
 Haer tegen dit bedrijf all' vooren moesten setten,
 End' toonen yder een hoe qualik dattet staet,
 Als ymant sich begeeft in lossen Overdaet!

Doch schoon sy dit en gint met reedenen beklagen,
 Nogh soekt een bitse penn' haer spott'lik uyt te dagen;
 Niet anders of het breyn van 't Hayr-gekorte hooft,
 Van *wijsheyt*, van *faisoen*, van *krachten* was berooft.

De Lokken van het Hayr oyt alle Volken eerden,
 Het Hayr is deel des lijfs, soo spreken nu Geleerden;
 Het Hayr verciert den Man, end' geeft de Iuffrouw stal;
 Wie dit maer teegen spreekt, en weet doch niet met al.

De *Spiegels* komen voort, van *langg'*, van *korre Haeyren*,
 End' hoe die heden zyn, end' hoe die certijts waren;
 Doch als 't al is geseyt, sy zijn op 't zeer geraekt,
 Een *scherp geslepen Scheer* haer' geesten gaende maekt.

'k Wensch dat verstandigh Volk end' stightelike Mannen
 Dit spottelijk krakkeel met reeden moghten bannen,
 End' brengen aen het light *een wel-gesette voet*,
 Op dat eens yder sagh hoe dattet wesen moet!

Ik wilde datse hier geleerde Boeken schreven
 Die by een vaste kours in goeden order bleven,
 Niet al te bijster vijs, nogh van te ruwen slag,
 Maer hoe eens 't Eerbaer Hooft sich deftigh toonen magh.

Ik wilde dat den schimp van al dit hayrigh scheeren,
 Een yder in het sijn, met yver moghte weeren,
 End' traghten na het geen' wel luydt, wel voeght, wel staet,
 Op dat men eens gerack tot *reghte middel*-maet.

C'est Pour Bienveillance.

Christelike Meede - Klaghte.

WEL toe-genaemde Man/eens waerde Pieters Sone/
 Die d'weeligh utwe ernst'ge Klaghte stelt ten toone
 Van 't openbaer Krakkeel, booz d' Hepdens Papzen-
 Dooz die/die werelck-wijs zijn onlangs boozt-gebzagt. (D'zagt'
 'D'w' b'zaegh wilt/dat Geleerd' haer penn' tot twist niet heghen
 Om 't weeldigh Papz van Man en D'zoutw'; maer om verreghtē/
 't Geen booz onf' Vaderlandt in swarigheyt soo groot/
 Moght eerlijck/nuttigh zijn/ end' mind'ren onsen woort.
 Ogh! meer en swaerder sond' heeft Godes kerk dooztrokken/
 Betrokken Godes toorn/ al booz deef' Papzen Lokken
 In 't heym'lik / openbaer; 't min aghten van Gode's Wete'
 End' 't Euangelium / als 't minste mensch-gesett.
 Waer 't aengesichts gelaet/ ook van deef' buyl' gebreken
 Getungen teegen haer. En veel die ook booz'spreken/
 Als geene sond' noch schand' / met Sodoms stoutigheyt/
 Verbitt'ren d'oogen soo van Godes heerlijckheyt.
 Ja 't schandigh Papz-geswier van man end' 'zou schier p'zissen/
 End' daer toe d' Hepdens-wispel-tuur'ge-weeld' aentw'issen;
 Waer dooz het eerlijck Volk met on-eer woort bedekt/
 End' 't uytgelaten G'zaem / tot dert'le d'zift verweekt.
 Dies trouw'lik d' Herders, doen 't volck Gode's op beerting' lettē/
 Veel waerde Overheyt, selfs goet' Exempel setten/
 (Schoon Gode'n op der Aerd' / die mogen voeren staet)
 Die statigh/ matigh gaen/ verfoepend' d' Overdaet.
 Doch/ d' ongehoorz'ameheyt wy mogen recht' erklagen/
 Dat pennen bits in spot / trouw' Herders gaen w'edagen/
 Niet anders/ of haer b'zepn / van 't Papz-gehozte hoost/
 Van wijsheyt/ waerheyt/ kragt/ fatsoen gansch waer' berooft.
 Om dat d' Papz-lokken wild' d'zaeght d' Hepdens volck op eerdē
 Ook zijn 't schoon deel des lijfs (soo spreken Papz-Geleerden)
 Sp met wild'-Papz-gerier/ D'uffrouw'en/ Mannen all'
 Schier geeben 't selv' gelaet/ bepd' Wijs'-geyzonk end' stal.
 Dooz Spiegels/ Schilderp/ sp p'zissen bliegend' Papzen/
 Om dat hy 't Weereles-volk sp opt gep'zisen waeren;
 't Mans kout' Papz-laken sp/ 't D'zoutw'-Papz-blegt opgemaekt
 Om dat's ook in 't ganoedt zijn dooz Gode's Schepz' geraekt.

Iesa. 3.
9. 8.

Uw' wensch, dat (upt God's woort) dooz sichtiglike Mannen/
 Dit Spotters-Hayz-krakkeel/ met reeden wierd' gebannen/
 End' aen het licht gebazgh't een wel-gesette voet/
 Op dat een pber sagh' / hoe dien men volgen moet. (ren/

Dw' wensch/dat vleesches-schimp/van 't hayzigh' swiere/schee-

In 't schryven elk te reght/ met pber wilde keeren/
 En trachten na het geen' wel luydt/ wel boeght/ wel staet/
 En dat men houden bleeb' de rechte middel-maet.

Philip. 4. 8.

WEL toe-genaemde Man/ all' deese uwe wenschen/
 Dooz u / met u gedaen / van veele Christen menschen:
 Is upt Nature's-Wet / upt Godes mondt voldaen/
 Dooz dien / die de Natuer / end' Godt niet teegen-staen.

Godt heeft in het Gediert' / Natuer gaen onderschepden;
 Den Mensch/ (als 't eedest dier/ dooz Reeden steed's te leyden/)
 Soo innerlik / soo ook van duypen in 't gbelact;
 Daer al des menschen doen / op Godes Reeden staet.

't Gebair van 't reed' loof' dier/ kan 't reed' lik niet betamen;
 Van 't eppen-beest's gebair/ de mensch sikh gansch moet schamen
 Sin teegen reeden / naer te treden in een stap/
 Ja van een schijn maer / van der beesten eppenschap.

Het reedeloof' Gediert' heeft geene draught van binnen;

Dies' t' uiterlik de eerbaerheyt niet kan versimen.

End' is om 't lijf met Hayz/ end' aensichte ook beset/

Als upt een hayz'ge Werd' gekroopen / doozt' gheset.

Godt ook sijn P'hest' ren/ 't volk/ heeft willen onderschepden
 In 't dragen/ scheppen van 's mans Hayz/ van bzeemde Heyden;
 Verbiedent' Lokken langh / 't dooft af te schryppen hael/ b
 End' d'hoeken van den baart te schenden t'eenemaal.

Soo leert hy de Schryftuer / daer van ook selfs Natuere/
 (Die ons in d'v'pze 3p / dooz Wet / die doozgaens duere.)

Dat het den man / soo hy langk Hayz draeght, 3p on-eer;
 (Dersmeer/so hy't upt praght/ vleght/ krullt/ end' hangt om neer.)

Schryfuer' leert dan hier maet / ook na Natuer getrokken;
 Dat 't lichaems deel / met Hayz-lok niet magh zyn betrokken/
 Daer 't de Natuer niet strekt van Godt / maer laet ontfekt;
 Daer 't God's pinceel betrekt met Hayz / ook blyb' bedekt.

Als nu 't Hayz-lok niet langh op 't ongehayz'd' en wasset/
 Maer noodigh tot betek / van het behayz'de passet/

b Siet
 d' Antioch.
 des A. Cr.
 Jer. 16. 6.
 Amot. 9.
 Eze. 44. 20.
 met d' Am.
 der A. Cr.

1. Coz. 11.
 14. 11.
 Met d' Am.
 not. der A.
 Cranstlatie.
 33. 34. 35.

End dat niet gansch maecht hael / noch dekt met overdaet ;
 Van / liefd' die sticht / leyd' t' ook de Schep? tot middel.maect.

Maer soo een byoutw' langh' hant; draeght / dattet is haer eere:

Doch soo / dat sy het op het haer hooft tot deksel keere ;

End' niet haer vleghten krull' / plukh'-los / end' bliagen laet ;

Want haer dat niet betaemt ; daer Gods straff' teegen gaet.

1. Cor. 3. 24 /
 47. 2.

Sy moet in eetbaer g'waet haer selven gaen verciere /

Maer schaemt' end' matigheyt / goet' wercken end' manieren :

Maer vleghtingh niet des hants / met Peelen / Gour / verbull't ;

Maer kost' te kleer' / noch ontbloot ook / oft on-gehult.

Sulks / die Godbzughtigheyt belijdet / niet betaemt

Maer haer belijdeniss' / booz' Godt / sijn' kerk beschamet ;

Ja haer belijdeniss' van de Godbzughtigheyt /

Wozdt als verfaekt ; dies' wozdt sulks' s' Heeren- Visc' ontsept.

Indien doch p'mant nu hier teegen schijnt t'ruist-gierigh /

(Wt' huydens- werels- mood' / tot gunst / prongh / gelt / bestierigh ;)

1. Cor. 11.
 16.

Die doet dat Gods Gemeent / d' Apost' les niet gewoon

En sijn ; maer stellen heyd' / Patner / ja Godt ten hoon'.

Dies' sy on-weirdigh sijn / van Gods Gemeent' te vjagen

End' van haer Leeraers / naem' (daer s' ook niet veel na vjagen) ;

Maer blijen aerdsch-geint / in wijfheyt naer het vleesch /

End' leeren volgen steeds des Werels- mood' end' eessch'.

Als nu eens mensch-ondeught / sijns Schepers doet vergeten ;

End' hem / ja last' ten doet / bertreedend' sijn' Gewoeten ;

Van wozdt hy booz' Gods wraek' gemeten wel in 't belt

Dan. 4. 33.

Daer hy met hant' ge huydt / ook als 't geberst' verbellt.

Gods' bzeesselike straff' / de mensch doch gaet begekken :

Als hy sijns aensichts hant' / met hant' (als 't beest) gaet dekken /

Tot spoot van d'eerbaerheyt / van Godt / Gods' eppen Geest.)

Te boven gaende met Wild'-hant' / het wild' geberst.

Gods' woort / noemt / toont ook met sulks' hant' de boose Geest' /

Sijn' Dianden / Strafk- end' Straet-roober's aldermeesten ;

Die (onbeheerlik) sijn / wpt' t' hemels- Rijk' gesep /

Te liden in 't velsch' hant' / met hem in eewigheyt.

(aghtē ;

Leb. 17. 7.
 Job 5. 3.
 Apocal. 22.
 11. 15.
 21. 7. 27.

Sulks' magh' t' recht' Christen-volk' met d' hant' nen niet kleen

End' daerom / van haer on-deught / ende straff' sich' waghden ;

Niet volgend' teegen' t' Wozt' van Godt / der hant' nen wijse ;

Maer om te volgen deught' in Godt te worden wijf'.

Want /

6 Christelike Meede-Klaghte

Want/ is't geen spôt met Godt/ met sijn swaer dreygementen;
Dat 't geen hy set't ter straff/ tén lof/ 't volk in te pzenten?

Isa. 47. 2/
7. 20.

d'Ontdekkingg/ blegingg' los/ van 't Bzoutwen-hapz gebleght/
Dat met een eer gedekkt moest zyn op 't hooft geleght?

Wmos. 1. 16.
1. Pet. 40. 37.

God teekent tot sijn straff/ 's mans baart gansch af te scheerē.

Die doen jougg' / oude mans/ daer meed' sich te bereeren;

Wat'st anders doch / dan of men spott' met Gods Wootz/

Als tergend' hem/ de straff te willen haesten boozt.

1. Cor. 22. 5.

Een grouwel ist booz Godt/ als een man gaet aontrekkē

Een bzoutwen-kleer! Nu gaet ē man/ 't hooft/ 't aensicht dekken/

Den nek/ de schoudren/ rugg/ met d'eygen-bzoutwen Hapz;

Oft metter sijn gebodt/ tot bleght/ als 't bzoutw'-gebapz.

Ja ghy siet dat veel mans-persoonen haer bertwijden/

Met 't Hapz-gebleght/ gekrol/ gestwier/ meer als de wijben/

(Die dekken met 't geblegt haars Hapz/ meest 'thooft wel sleght)

Maer 's mans langh-Hapzen-dos oft bleght/ blegt sonder begt.

Wat grooter grubwel doen dan dees' Mans-hapzen-trossen?

Als van Strupk-roobers/ Leruwen/ Dupb'len in de bossen.

Sukhs/ Heph'd'nen Goddeloos/ berboerde Christ'nen veel/

Dan ganschlik volghden eens/ dan deden teegen-deel;

Als sonder Wet/ Gods sup'rē Wootz in blind' Nature/

Seer wispel-twerich haer veranderden all' ure/

Naer d' Afgod/ d' Afgoddin/ dooz Satans d'yst gebiel/

End sijne Priesters' elk sich meest on-eerlik hiel.

Dies' Christ-Apost'len Leer van all' dees' Heph'dens-lusten/

(Die strydigh teegen Godt/ 't natuerlik licht uptblussen)

Het Christen-volk af-treht. dat sleghts Gods wootz oft mont)

In 't leeben end geloob' moer volgen 't aller-stont.

Dees' Werelt niet gelijk te worden/ maer verand'ren/

In de vernieuwingg' daers' gemoeds/ onder elkhantren;

Om te beproeben recht den goeden will' van Godt/

Hem-wel-behagend' / end volmaect in sijn ghebodr.

't Op-houden van de sond' / met eysch dat wi ons begeeben/

Ons-oberigen sijn in desen bleesslyc te leeben

Niet naer begerlikheyt der menschen / maer Gods will/

Die ons den Wegel stelt / volmaect in dit geschil.

Want het ons is genorgh in booz'ge leevens-tijden/

Der Heph'd'nen will' volbraght te hebben / met verblijden;

Belwan

Rom. 12.
2.

1. Pet. 4.
3. 4. 5.

Schandelt hebbende / in haer on-tugtigheyt /
 Begeerlikheyt der ooghen / leevens grootficheyt ;

1. Johan. 2.
 16.

Wijn- / suppen / brossen / dzingkerpen /
 Daer by dan gaen de gruwelik' Afgoderpen ;
 Opgietingg' van de ooverdaedt / met laster / smaet ;
 Die Reek'ningg' sullen doen aen dien / die Rechter staet.

Rom. 6. 22.

Ja dat w' ons schamen voortz van schandelike dinggen /
 Die tot haer bracht end eynd' / de eeuw'ge Doot voortbringgen.
 Elk daer van zynde by / end dienstbaer Godt gemacht
 Tot d'heplighmakinghs-brucht / tot d'eeruwigh leeven raekt.

Eph. 4. 17.
 18. 19. 20.

Sulks datse all' end elk berupghet zyn in den Heere
 Selk als and're Hepd'nen niet te wand'len meere /
 In ydelheyt van 't hert / verdupstert in 't verstandt /
 Verbeymt van 't leeven Gods / dooz d'onberstandes schand's
 d'Onweetentheyt in haer / dooz haer herharde herten /
 Zynd' on-geboeligh (van de eeuw'ge Hellsche smerten)
 Oovergegeeben tot gepl' / der l' on-tugtigheyt /
 Om gierighliik te drijben all' on-reynigheyt.

Dit zyn des Heeren Gods des Hemels hepl'ge woorden /
 Daer na Gods kerken steeds (niet Hepd'nen boeken) woorden ;
 End gaen upt 's werelts wegh / recht onder 's Heeren jok /
 Dat Werelt / 't vleesch / dooz sijn kragt onder boeten trok.

Matth. 11.
 29.

Dits ook het hepligh Jok / van Christo / Wetten-geever /
 Elk Litmaet op-gelept / dat het sich oover-leebet
 In boet' / in liefd' / in hoop' / in g'loofs-belijdenis ;
 Met leer van hem / dat hy saghtmoedigh needrigh is.

Matth. 7.
 13. 14. 18.

Soo gaet elk dooz d'Engg'poozt ; de Wyd' is tot verderben /
 Als ook de bzeede wegh / dien veel ingaen end sterben ;
 De Poozt is engg' / de wegh nauw' / die ten leeven leydt /
 Die wepnigh binden / daer van blijvende verleydt.

End van Propheeten valsch / waecht / komend in schaeps-kleerz ;
 Als Werels / letter-wijs / ook d'Hepdensch wijs te te leeren ;
 End steeds te schikken na all' Werels / bleesschen-mood' /
 Die Christi niet en is / maer 's Dozts des Werels-hood'.

't Zyn binnen Wolben woedt / die buyten saght gewinnen ;
 Men hare brachten sult ghy haer wel klaerlik kennen ;
 Want sy u leesen doen / van Doornen / Dist'len-boom /
 Der Druyben / Druygen-brucht / dooz 's Druyvels leyden droom.

Deef

Dees' grijpend' Wolven zijn/upt Gods woort wy ook merke:
Die leeren teegen 't G'loof/ de Liefd' / of goede Werken;
Ook teegen Bibelg' Woort / als oft waer onbolmaekt/
End met der Menschen-leer/ Gewoont' / tot Reegel raeke.

1. Tim. 6.
3. -- 5.

Niet komend' oover-zen met die ghesonde woorden/
Die wy upt 's Heeren mandt end synen Gersf opt hoorzen/
End' met de Leer die is na de Godsaligheyt/
Van sulck' men wyken moet / om niet te zijn berlept.

Sulck' op-geblasen zijn / niets weten / maer sp' rasen/
Maer vragē / woorden-strijt / die last' ringg' / twist / nijdt / blasen/
End quaed' na-denghinggen / krakkeelinggen / verkeert/
Upt 's mensch' verdozen vzejn / om gunst / eer / winst / geleert.

Cit. 1. 11.
2. Cor. 2.
17.

Die dragen meest Gods Woort te koop / om buyl' getwinne/
End spreken 't bleesch'lik volck des werels na haer sinne;
Doch wy maer spreken als upt de opzegtigheyt/
Maer als upt Godt / in Godes teegenwoordigheyt.

Sp' Eli zijn gelijk / die deese schand' te hind'ren/
Niet recht suer aen en sien haer vrienden hare kind'ren;
Maer liever laten haer de Werelt volgen naer/
Als of te rukken haer / van 's werels straffen swaer.

Synodus
Belgie/
Hollandie/
etc.

Daerom ook hebben onse seer Christlike Synoden
's Woorts' Predikers' booz' al dook 't Papz'-misbruyck verboden/
's Woorts' Proponenten meed' / die tot exempel gaen/
End sticht'lik moeten zijn / end staet'lik aengedaen.

Sulck' Ouderlinggen end Diakonen te setten
Die byz' zijn van dees' schand' end op de haer wel letten/
Om die Belijdenis doen / dees' schand' te weeren af/
End d' on-ghoosamen booz'dragen Kercken-straff.

Straff' / dooz' afmanen / dooz' berispen / ja dooz' vzeppen
Dooz' die na Christi Tughe / haer niet en willen nepgen;
Dat' als schandte-blekken van sijn' Casel blijven af/
Derwekhand' aber 't Eant / end Kerk / Gods toorn end straff'.

Siet Absol-
ions Papz/
Geestelike
Scheppz/
etc.

Maer opz' gaen daer heen / dees' Neederlands' Synoden
Vervolgens Godes Woort / dus teegen d' huyd' ge moeden/
In't prongken met sulck Papz' / met Kleeren / Bosstenriacht/
Als Hamer-sprelers / Poeten / Boeben / toe-gemaekt.

Soo deed' men Keeds' in alle de Reformeerde Kercken;
Sulck' als hiere siet upt meest der Reformeerders' werken.

D'Om.

**Out-bad'ten ook / soo haest die schanden gingen aen ;
Soo hebben sy met eernst daer teegen op-gestaen.** (ren/

**Sulks hupden volgen ook / Gods woort's beel trouw' Diena-
Daer teegen werels-letter-wijs' met spot upt-baren/
Daer van elk reekenschap booz' Godt eens' geeven moet ;
End' booz' Gods' Kerk / soo sulken spot een lidtmaet doet.**

**d'Hoog'-waerde Overhept / aen sulks' end diergelyken
Moght haere ongunst' reght / wel scherp eens' laten blijken.**

**Nu 't Gemeen-Best / Gods' Kerk / dooz' sulke woerde beroert/
Ja Godt meest oover-all' / sijn toorn daer ober boert.**

**Meest hondert jaer / Gods' volk by van dees' end meer sonden/
In Duyt'slant / elders / is vol zeggens' Gods' bebonden.
In D'angkrich / Eng'lat' meest. End naer dees' schand' booztquam
Soo is 't dat ook Gods' toorn / daer / elders / seer toe-nam.**

**Wepd' sulks' / by dertigh jaer meest deerlik is vernomen/
Als ruygen / die daer booz' / daer naer / hier zyn ghekomen ;
Eplaes ! onse' Lant nu wozt beel met dees' schand' verbult ;
Ogh ! dat haer straff' niet volgh' op onse' meerder schult !**

**Veraghtingge van 't woort' Gods' / de Woyn is deser schanden/
Hooyd'aghtingge van wel-lust / van groot'sheyt veelerhanden/
Van rijkdom / oft den schijn / daerom elk meest men aght.
End soo wozyt alle sond' / tot nieuw' mood' ingeb'aght.**

**Dees' mood'-boozstanders' / vreemd', oft van onse' ingeboornen,
(Die letter-lusten-vol / opsteeken spottings'-hoornen)
'k Moght byagen : Of met dees' yaght / geen sond' wert gedaen
Sy seggen ja / maer 't wozt niet reght van haer verstaen.**

**Want dees' d' Apostels' leer / ten vollen hier niet leeren/
(Daer dooz' 't volk Pauli sin end kraght seer gaet verkeeren)
Schoon met veel wozyden / schijn van reeden / stout'lik gaen/
Dies teegen d' Herbers' trouw' met waerheyt niet bestaen.**

**Corintsch' Chyist'nen ('t vlykt) van d' Wepdens' Afgods'-trekē/
Ten vollen niet bekeert / behielen veel ghebezen ;
Ook datse pleegden Godsdienst' noch na Afgods'-schand' / (hand.
't D'ou-volk met bloot-Hapz'-prongh' / 't mans'-volk / met hapz' end**

**'t Vrouw'-volk met Hapz'-gestwier / gepronk / bloot sonder deksel /
(Oft waer Godinn' ter eer / on-kup'shepts' gepl' / betweksel)
Daer dooz' Gods' Hooghepts' eer / Kerk / Engg'len / zyn ontstigt /
End der gehoofsaemheyt / van d' Echte man de plicht.**

De volker
meenigge
des' Apostels'
1. Coz. 11.
3. tot 15. vs.

Siet de aē-
tekeningge
der 3a. o'f.
op berf. 14.
getal 10.

't Manf-volk met hangend' Dap; langh/ en met dekkend- hulfel/
 (Oft waer tot Afgods eer/ on-kuphepts ook aenbulfel)
 Waer dooz hy als vertwijft / ook Christi Hooghepts- eer/
 End 's mans recht' heerschapp; / niet gepliept stiet om beer.

Onsight'lik wass' t Gods Rerk/ 't recht der Patner onljhdlik.
 d' Apostel dies recht soekt / deef' schand te beer'en tijdtijk.

Derf. 1. -- 3.

End op-geklpden gront / van Gods ord'r in sijn hups :

Hy straft wat schand'lik is / leert stichtinghs-ordze hups.

Hy eerst gemeender straft/ elk man eerst/ dan de Vrouwen.

Daer na wat naerder, op dat elk sich wel soud' houtwen.

Derf. 4.

Elk man die (Godsdienst doend') bidd't ofte propheteert,

Op-hebbende op 't hooft, sijn eygen hooft onteert.

(Wat op 't hooft hebben zy; hy namaels gaet berklairen

(Derf. 7. 10.
14.)

't Hul-deksel, oft waer/ maght der vrouw/ ende langge Pairen.

All' deksel niet verbiedt / 't zy van sijn noodigh Hair/

't Zp-muts oft hoedt / die tegen koud' bewair. (epgen/

Maer't Dap; huls-deksels maght, vrouw/ Afgods-priestren

Daer toe'de mans haer doernaels gepligh lieten neppen.

Dies hupden in Gods Rerk/ muts/ hoedt/ booz koud op 't hooft/

Dooz swakker/ ouder luyd' / hier 't minst niet woedt ontlooft.

Doch 't deksel met Langh-Dap; / van beesten oft van vrouwen/

Wyt der'te geple mood' / ont-eerend 't hooft; moet schoutwen

Dooz al/ de sterke jeught / in warmer landt end tijt.

Die tegen doet / niet woedt van schult/ van straff' gebzht.)

Derf. 5.

Maer yegelijke vrouw', die bidt oft propheteert

Met on-gedekten hooft', haer eygen hooft onteeret.

Want het is een end 't selv', oft 't Hayr af-sneeden waer.

(Wat ongedekte hooft hier zy/ berklaert hy naer.

(Derf. 10.)

't Is/sonder maght op 't hooft, 't vrouws-epgen-deksel/hulfel/

't Is/ 't hooft niet zjn gedeckt, niet d'epgen Dap; maer 't kruffel/

(Derf. 15.)

't Langh-las-hap; hanggen neer; end niet met epgen bleght

Tot deksel op haer hooft (niet d'aensight) t' saem geleght.)

Derf. 6.

Een vrouw soo niet gedeckt, dat sy ook werd' geschoren.

Maer indient leelik is voor vrouw, te zyn geschoren

Oft afgesneden Hayr te hebben. Dat' haer dekk'

Deks' met haer hulfel/ niet haer Dap; / oft blyst gepl/ gek.

Derf. 7.

d' Apostel boozt; Want man en moet het hooft niet dekken.

(t Daps-hulfel op het hooft/ sijn Dap; niet langh neer-strekken)

Vermits,

Vermits, hy is 't beeldt Gods, end heerlijkheyt ghewis.
Maer d'heerlikheyt des Mans, de eghte vrouwe is.

Want niet de man is uyt de vrouw; maer wel de vrouwe
Is uyt den man. Want ook, en is de man, ter trouwe
Dan d'Eghe / niet om de vrouw' geschapen; maer de vrouwe
Geschapen om den man; dat' hem ter hulp zijn sou.

Wers. 8.

Daerom de vrou een maght (dat' s' t' pant van 't Opper-hoofde
Daer onder datse staet) moet hebben op haer hoofde,
Om d'Engg'len wil, soo Gods tot sijner Kerken schilt;
Soo sijner Herk / daer dooz hy die hier stighen wilt.

Wers. 9.

Wers. 10.

(Deef' soo gemeender Leer / d' Apostel heeft betweesen /
Oyt Gods in Christo oyd' t' in Herk alrijt te wesen :
Oyt d'onmeer / bepd' / van man end vrou, uyt scheppings kraght.
Daer man end vrouwe- persoon / op steeds moet hebben aght.)

(Wers. 3.)
(Wers. 7. 8.
9.)

Noghtans (siet; dat de man / niet d'heerschapp' betneere /
End Gods genaed' aen vrouwe' / in Christo niet betneere)
En is niet sonder vrouw, de man; noch sonder man, de vrou
Yets in den Hoer; van bepd' hy Schepper zind' end Beplant trou.

Wers. 11.

Want g'lijkerwijs de vrou' is nyt den man ghenomen,
Geschapen end gheteek; soo is de man ghenomen /
Ghehozen door de vrouwe; dogh alle dingk van Godt,
's' Mans maght / bepd' onderdanigheyt / naer Gods gebodt.

Wers. 12.

Ger Paulus / 't naerder nu beslypt; tot synen voozdeel
Corintsche Christ'nen roept / hier van te geuen oozdeel.
Ghy oordeelt onder u selv', oft betaemlik sit't /

Wers. 13.

Dat on-gedekt de vrouwe van huyt / van huyt / Godt bidd't ?

Ook van den man / draeght hy / Of en leert selfs natuere
Dit u ook niet, dat soo een man, vernigher uere

Wers. 14.

Langk-hayr draeght; hem is een on-eer? Als is gesept (dreyt.
Aer-hanggend' / huyten maet / end noot / met bleght oft krul ge-
(Dat' s' / als hy was gedekt / al doen naer huydens mooden;
Ook als opt was des wijs' gebult / hy Godt verboden.

Daer niet een hoedt oft muts / op 't huyt / na noodt en wijs;
't Welk niet strekt tot on-eer / noch mindert des mans prijs.)

Deut. 22.

Maer soo een vrouwe langk Hayr draeght (dat' s' niet afgehoztet
Oyt draeght / tot dekkel ook op 't huyt / met bleght geschozter)
Dat het haer is een eer: Om dat het langge Hayr
Gegeeven haeris voor een-dekel, teegen g'hozt.

Wers. 15.

Een deksel op haer hooft/ met 't Papp-bleght t'saem gebonden;
 (Niet bliegend' los/ oft uytgephukt/ na 't aensicht als versonden)
 Daer 't eygen hulffel dan op past. Of 's is onteert/
 Ondekt/ ook leelik/ onbetaemlik/ of 's haer scheert.

Dit is d' Apostels Leer / end sijner voller meeningg'
 Daer reghe Berefomeerd' meest van staen in bereeningg'.

Anderer tees-
 ghen haer-
 selfs-strybi-
 ge meymen-
 ge/ onder de
 Werelich-
 Geleerden/
 over het dek-
 sel.

Maer Wereliche Geleerd' / d'een teegen d'ander gaet/
 End anders / 't deksel, hayr, natuer, on-eer verstaet.

d'Een, 't mans, 't vrouws-deksel maer van mits past op die tij-
 (Daer in elk naer gewoont van sond' sich soub' bezijden)

Tot teeken van gebiedt oft onderdanigheyt;

't Welk Paulus doen den man ontfeyd / de vrouwe opleyd'.

Daer teegen 't deksel nu / den man toont die gebiedet;

De Een.

't On-deksel / dat een knecht sijn Heer den dienst aanbiedet.

Maer na de vrouwe 't hooft dekken oft ontdekken moet/
 Die ook de maeght dan naer haer will' haer schikken doet.

De Andere.

's Mans-deksel d'ander neemt, ook van 't hoobaerdigh kruffel/
 Oft van 't Langh-hayzen-lok/ end 't vrouws-gepronghte hulffel/
 Daer dooz hy gansch vertwijft geleek een vrouwe veel meer.
 Als enen man / schoon hy gekleedt was in mans-kleer.

Maer Paulus 't vrueder neemt 't vrouwe-hulffel, langge Hayren;
 Daer van sich heyd de man wel neerstigh moet bewairen.
 Een deksel sleghe/ van-boedt/ van mits/ in vryheyt blijft/
 Naer tijt, persoon, end plaets. Daer van geen Christen tijft.

Doch Pauli Leere ook / 's mans-dekkingh in de Kerke
 Veroordeelde te meer / doen ook met reed'nen sterke.
 Want wass' t den man on-eer gedeht / ook politijk,
 Oft bozgerlik: Hoe veel te meer ook kerkelijk?

't Vrouwe-deksel doch van 't Papp end hulffel doet hy blijven/
 Tot deksel van haer hooft / oft on-eer sy bezijden.
 Sulks dat die huyden gaen met bloot gestwier van Papp
 Niet vry zijn van on-eer/ noch groote strafs-gebay.

Over de
 lenghtz.

De lengte van 't Mans-hayz d'een stelt sleghe in langg' krollé,
 Gepoedert, gefrikeert, die op den rugge rollen.
 Maer d'andre, in Langh-hayz / dat niet zy afgekort,
 't Welk hy dan nemen hond op 't hooft als tot een schoot.

Dies d'een, van lenght geen maer den mannen twert te geeben/
 Een waer dat sy daer mede haer hoobaerdig bezieken.

Een

Een ander sels deers' leught; dat het niet blijf soo langh/
Dat hy het op sijn hoofft legg' / tot hoofts ommebangh.

Sulks dattet hangh ook tot een deksel van de schouderg:
Om dat soo rechtjes ook deel dedden van de Ouders;
Als oft d'Apstel doen verboode Langg'-happen niet/
Sulks als men hupden langhs de wanggen / schoud'ren siet.

Och Pauli Leer is al te klaer end waer hier teegen.
Daerom Een bindende sich hier al by berleegen;
Sijn toeblycht neemt tot d'oud Neerduytsche Bibels meest/
Daer d'Obersettingh is / van on-gekort, getweest.

De Obersettingh niemo by gaet ynt d'oud' hersetten;
Maet een sich teegen all' and'r Obersetterg setten.
Latijns, Hoogh-duyts, Frans, Engels, Spaens, Italiaen',
Neerduyts * verbeeterd' ook / die met ons nieuwe staen.

* Paukett.

d'Een de natuer hier booz gewoont maer stellet.
Een Ander d'eerst natuer geschapen wel toebeller.

Ober de
Nature.

Maer soo / dat die het eygen onderschepdt slechts leer
Van mans end' byzoutw-persoon / in kleedt end' hupz end' meer.

Dies van d'onneer, d'Een hier verstaet maer on-gevoeghlik,
On-loflik, on-geschikt, on-prijflik, niet wel boeghlik;
Soo dattet zp geen sond'. Maer d'Ander beeter leert/
Dat d'onneer sonde zp; die d'eygenschap berkeert.

Maer on-eer die onteert, is leelik, niet betaem'lik,
On-eerbaer, schand'lik, vuyl, booz eerliken beschaem'lik.
Is middel-matigh die z geen sond' z maer Christ'nen by z
Als t maer gewoont is / nu en dan; waer / wie het zp z

1. Cor. 11.
14. 4. 5. 19.
Ephes. 5. 4.
12.
Gal. 1. 11.

Oflert maer Christi Geest / hier ofte daer mop p'zonghen z
D'uffrouwen / mette Lokk' / met kleet / gepl lokken / longhen z
Den Mannen met Langh-hapz / gekroll' / gelokk' / gestwier/
Maer dattet volk nu / dan gebalt / end' woerdt manier z

Neen. Eerlik is t vrou-volk, met d'eyg'e Hair 'thoofst dekken,
Gevloghten, r'saem-geleyt op t hoofft. Niet t los uyttrekken,
End hanggen neer, wat-sins gekort; maer als tot huyp',
Daer ober sp dan ook haer eygen hulffel schupb'.

Dialogus
de Coma/
fol. 97.

Booz t mans-volk eerlik is t, dat hy t Hayr scheeren late,
(Och latend t hoofft gedekt) met leught tot secker mate,
Vry, sonder banden, vleghts, oft eenigh Hayr-gevoe,
Als oft tot hoofst-gedek, als hulffel, strekken sou.

Ma.

Ibid. fol. 66

Want ook de Man, die voedt 't Langk-hayr, die wilt het cieren,
End die luy, leedigh is, sijn tijt tot geyl manieren
Hy geern besteedt, als 't vrouw-volk, dat de pzoacht na jaecht/
Da dattet vleesch / end' trose Werelt meest brhaecht.

f. Schupl
2. fol. 7.

Dies 't overdadigh Hayrs-misbruyk, (by vrouwen/waunen/
Daer teegen d' Herders trouw/ tot beet' ringg' reght haer spanne)
Wordt als een soort van Duyvelsch hoovaerdy vervloekt,
Van Een / die booz' Hayz-klooberz / raedt te greben soekt.

Ibidem / fol.
3. l. 1. etc.

Wat Herder 't swaerder drijft / Waer toe dan twistigh spotten/
Van sulck die als Geleerst getoemt / soo stout'lik gaen bespotten
Ons Herders, Gods-geleerd', Synoden, meest ons Christ'nen al/
Als toonend d'ooren juyst, als d'Eefels, Gekken mal.

Deef' Spotter / booz' Geleerst der werelt, ook gaet roemen.
Die 't Herders' Predik-amp / on-weirdigh sulck derf noemen/
Die heeter Pauli Leer in 't andere niet verstaen
Als hier: Om datse na 's Geleersten sin niet gaen.

Dies by hem zyn veraght die niet met hem gheboelen/
En worden al by veel / als de bespottighs-doelen.
Trouw Herders die in Dienst / al langger loflik staen/
Als sijn geboort end' and'rer oordeel heeft gestaen.

Dien trouwen Hoeder-man, die soo wel heeft gearbeydt
Tot grondingh van Gods Kerk / ook in den Bosch veel arbeydt
Heeft aengewant; end' noch doet als by boozmaels deed' /
Tot stigheingh van Gods Kerk / om 't hebben Godes Vreed'.

Wat moet deef' man al stangk in plaets van dangh behalen!
Tot dienst / vermaek / gelagh / van die geern werelts' pzen!
Deel Gods-geleerd' alfoo. End' dien Een noemt Poet,
Als of die selv' noch Dupes / noch reeden nautu' en doet.

End' ondertusschen niet alleen misdypde haer sin end' woorden/
Met sulck geduypigh spot / als m' opt' opt' byant hoorden.
Ik geef' exempel van twee verskens' boozt'gebraght /
Die by als Dupes verlent / end' balsch heeft upgelaght!

1. Cor. 11.
14.

d'Eerst, daer by bzaeght: Leert u niet g' noogh selfs de Nature,
(G'lyk Paulus bzaeght) als door een Wet die eeuwich dure,
Te zyn den mannen een on-er? Geen middel-saek
d'Hayr langg'-wild'-lokken neer te hanggen; maer mismaek.

Het tweed' van klaght: Wat is dan deef' Eeuw'te verklagen,
Daer 't mans end' 't vrou-volk gansch mer krollend' tok haer dragg',

Mcc

Met vleghten Hayrs, als Roovers, Duyvels vol gevayrs,
End d'Afgod, d'Afgoddinn' geyl, dragend' veyl haer Hayrs!

Woozts dat hy schryft: dat die met langh Papp haer verciere/
Gelijk zijn 't wan-geschaep, van Bok, (oft sulke Dieren)
Aep, Meerkat, Leeuwen, Beyren, Wolven, diergelijk.

Maer dit schryft hy Doet niet toe getrouweijk.

Want 't booz-bergs singht: Natuer leert 't vrou-volk te betamen
(Met Paulo klaer) Dat' haer het Hayr t'af-scheeren schamen.
End dat haer langk Hayr kort gevoghten op 'r hooft fris,
Met hulsel heusch bedekt haer kerlik dekfel is.

Doch ik wil hen dit end veel spot seer geern bergeeven.

Nits dat sy / die tot Leer end' eer nu zijn verheeben/
Haer heet ten/ end by Leer die na Godsal'gheyt is/
Exempel boegen goedt / tot gepl volks beeternis.

Siet hoe sich fatsoeneert den Man/ meer na manieren
Der Heyd'nen/ Hoob'ren/ Dupp'len/ alderweerste dieren/
End d'Afgronts Springkhaen als met vrouwen Papp verciert;
Nu g'hem niet na Gods woozt Christ-eerbaerlik maniert.

Wat stelt men valschlik booz dan (als Leer van all' d'Ouden)
Den Peer gehayt als Nazareen (die moest afhouden
Van wijn/ dood-rakingg' / rouw' / meer) teegen Christi doen
End (dooz sijn heyl'gen Geest) bebolene fatsoen:

Wat geeft men stoutlik booz / dat waren Nazireenen
Al d'eerst-geboozn' / end langk-gehayt daer-ginggen heenen!
Ja al de Joden selfs. d'Apost'len/ Christ'nen meest/
Die immermeer van tijt tot tijt opt zijn getweest.

Sulks/dat 's volks heylighst' deel/ end wijs / al meest 't Papp
Als Nazireen by Jood' / de Monik by Christ'nen woede;
By d'Heyd'nen Philosophys/ oft 'n ons tot sulks geern brough,
Daer van wy dooz veel bloet/ soo dier zijn by gekoght.

O seker Leeraers trouw van elk Ceuw' beeters tynpen;
End die nogh leeben nu; end sijn self oogh-getuygen/
Dooz bliffigh/ seftigh jaer/ doozsiend' European meest
Van d'hand'ge ooverdaet in Papp-prongh by getweest.

'k Hebt niet gesie in Duyts/ Swits/ Fräs/ Englant/en elders/
Besonder 't Heerlandt/ Brandenburg/ Hollandt/ Zeelant/ Gelders;
Insonderheyt niet / na dat sy sijn g'reformeer;
Gelijck booz dertigh jaer 't volk zeedigh heeft berkeert.

Esch. 44.
20.
Job 5. 5.
Act. 17. 7.
Apoc. 9. 8.

1. Coz. 11.
14. 15. etc.

Daer

16 Christel. Meede-klaghte tot verbeeteringge.

Waer toe dan nu soo boozgestaen dees' nieu' ghebapken ?
End daer toe Gods' Wootz/ als tot bypheypt te misbapken ?
O! zeedert Engg'lant/ Duytslant/ Frangkrjck/ dees' aennam
Met werelts- pzaght/ Gods' toozn haer oobetquam.

Ep! staet ons' Nederlandt niet in soo veel gebapren :
Moet men het nogh met pzaghts-beel sonden gaen beswaren ?
Wetwekken soo Gods' toozn! quanswijts tot hertjens-breed ;
Dat conscienti' dwangh niet weed'rom name steed.

Waer toe dan teegen ons met spot dug' uyt te bloepen ?
Sigh teegen sijn Beroep met soo veel schryfts te moepen ?
Als Opper-Verders in Gods' kerk / in 't Nederlande
Daer onder bapgen moest elk Verder sijn verstande.

Oft geeft boozsaen bewijs (niet uyt gewoont' van Werelt/
Die steeds naer Satan/ 't Vleesch/ boos' wijsel. turigh dwerelt)
Daer uyt Gods' Schryft (gestelt tot regel van de deught)
Alleem/ die 't Christen hert getrust stelt end' verheught.

2. Tim. 3.
15. -- 17.
Psal. 19. 9.
etc.

Is in soo korten tijt dees' Werelts-lecter-wijsheyt/
Te boven soo gegaen veel Leeraers trouw' tot grijsheyt/
Die veertigh/ vijftigh jaer schier in Dienst van Gods' kerk/
Dyt Godes' hepligh Wootz/ getrouw'lik doen haer werck!

All' ons' Synoden boozt/ die all' dees' sond' berklagen ;
Wat! sullen die van u / na Gods' wootz's meppingg' bragen ?
End werpen boozz's den kolf / naer werels- loopend' bal ?
O neem. Uw' letter-dyist/ dyukt uyt/ geen melk/ maer gal.

Soo ghy al spottet boozt/ met Gods' getrouw' Dienaren ;
Ghy straff' sult van Gods' kerk/ van d' Oberheyt ervaren.
Van God/ hier/ namaels' weest/ naer sijn recht d'ezpend' wootz/
Soo ghy 't geboozsaemt niet / end' u bekeert niet boozt.

Ep! waerom wilt ghy all' dees' schanden niet berhind'ren ?
Iff' t om utw' eppen schult ? schult van utw' vienden/ kind'ren ?
O beeter haer/ u selv' tot leer ; geeft Gods' Wootz' d'eer ;
Al eer hy eens van haer / van u/ sijn goetheyt keert !

WEL toe-genaemde Man/ 'k hoop dat u wenshend'-klaghten
Al wat sat sijn volbaen / benamen veel haer kraghten !
Gaet met de utw' wel boozt. O dat all' d' Oberheyt/
End wy ook deden soo ! Dees' klaght' waer neer-gelept.

Haffement Volant, Cecy Pour Bienveillance.

